

เอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

Forest Stewardship Council (FSC)

งานสวนป่าขุนแม่คำมี

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

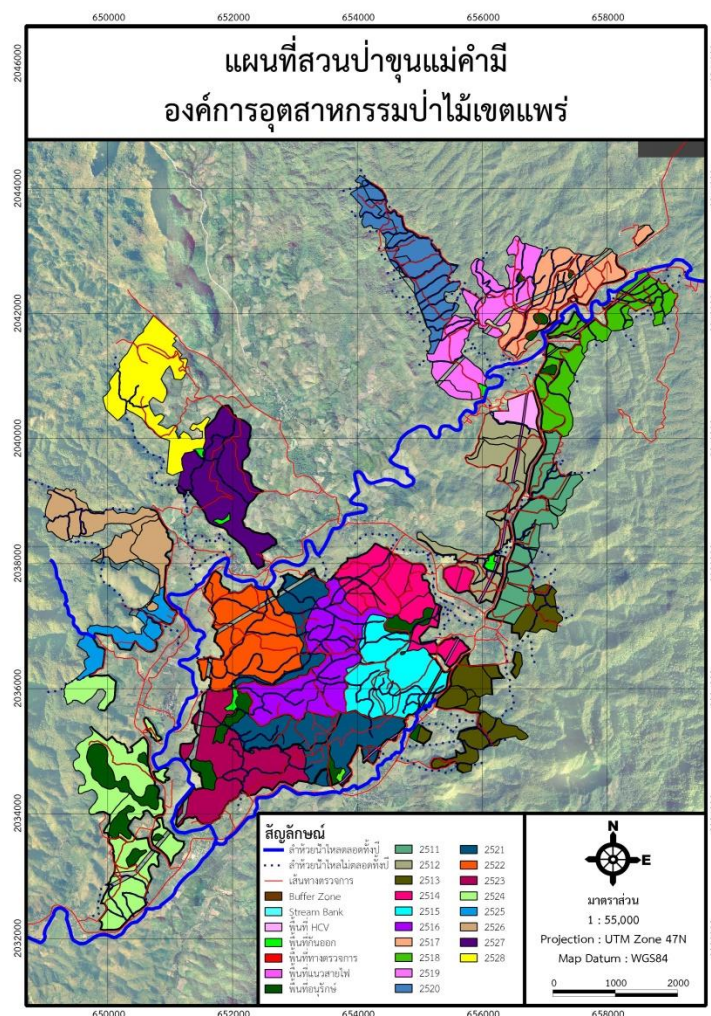
Khunmaekhummee Forest Plantation Management Summary บทสรุปการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน สวนป่าขุนแม่คำมี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

สวนป่าขุนแม่คำมี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่

สวนป่าขุนแม่คำมี สังกัดองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคเหนือบน องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เป็นสวนป่าโครงการ 1 ปลูกตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเริ่มปลูกสร้างแปลงสวนป่าไม้สัก ตั้งแต่ปี พ.ศ.2511 ถึงปี พ.ศ.2528 รวม 18 แปลงพื้นที่ปลูก 19,587.40 ไร่ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวได้ขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าตาม พ.ร.บ. สวนป่า พ.ศ. 2535

สำนักงานสวนป่าขุนแม่คำมีตั้งอยู่ในพิกัดจากดาวเทียมระบบ UTM E 656210 N 2040550 ที่ตั้ง สำนักงานสวนป่าขุนแม่คำมี หมู่ที่ 6 ตำบลห้วยโรง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ อยู่ห่างจังหวัดประมาณ 57 กิโลเมตร พื้นที่สวนป่าตั้งอยู่ในเขต ตำบลห้วยโรง และตำบลไผ่โทน

แผนที่สวนป่าขุนแม่คำมี

ระบบการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

(Sustainable Forest Plantation Management System)

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนโยบายมุ่งเน้นให้สวนป่าในสังกัดมุ่งปฏิบัติการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน เพื่อก้าวสู่ระบบการจัดการสวนป่าที่เป็นสากล โดยการปลูกสร้างสวนป่า คຸ້ມครองรักษาบูรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ โดยได้กำหนดพันธกิจด้านธุรกิจ ประกอบด้วย การพัฒนาที่ดินสวนป่า โดยอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นรากฐานการผลิตไม้ และบริการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจสู่ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นอย่างครบวงจร เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ไม้ของประเทศอย่างพอเพียงและยั่งยืน ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมไม้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและธุรกิจบริการที่มีป่าไม้เป็นพื้นฐานให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐาน มีการจัดการด้านการตลาดอย่างครบวงจร พัฒนาระบบและสร้างกลไกการตลาดไม้เศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม เพื่อให้การปลูกไม้เศรษฐกิจได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมและพัฒนาสังคม ชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สวนป่าเป็นฐานในการดำเนินงานช่วยเหลือสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรรอบเขตสวนป่าตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนมีส่วนร่วม

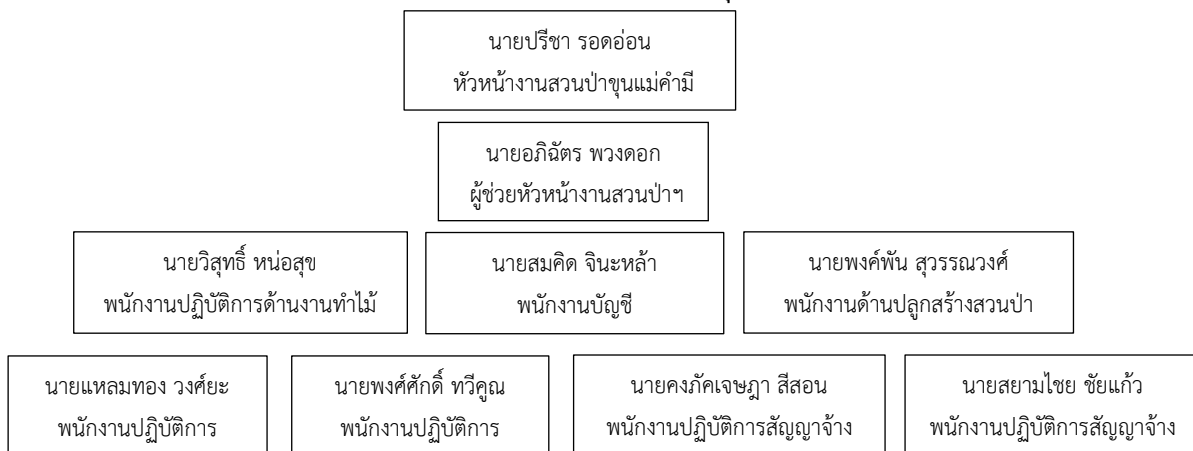
การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนประกอบด้วยความยั่งยืน 3 ประการ

- ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- ความยั่งยืนด้านสังคม
- ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

- รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในสวนป่า
- ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า
- ฟื้นฟูสภาพธรรมชาติในสวนป่า
- อนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของพืช และสัตว์หายากที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์
- ส่งเสริมสถานภาพด้านสังคม คุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน ท้องถิ่น
- สนับสนุนประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์สูงสุดของผลผลิตไม้จากสวนป่า

อัตรากำลังการบริหารจัดการงานสวนป่าขุนแม่คำมี

การดำเนินงานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของงานสวนป่าขุนแม่คำมี

1. ด้านเศรษฐกิจ

- พื้นที่ให้ผลผลิตทั้งหมด 16,224.568 ไร่
- ความเพิ่มพูนเฉลี่ย (AYI) 0.48 ลบ.ม./ไร่/ปี
- ความเพิ่มพูนทั้งปีของสวนป่าฯ 7,797.79 ลบ.ม./ไร่/ปี

* ข้อมูลดังกล่าว ได้จากการสำรวจปริมาณกำลังผลิตของสวนป่าขุนแม่คำมี ประจำปี 2558

ผลการทำไม้ประจำปี 2560

งานสวนป่าขุนแม่คำมี ได้มีการดำเนินการด้านการทำไม้ประจำปี 2560 มีรายละเอียดดังนี้

- แปลง 2522 เนื้อที่ 358.000 ไร่ ได้จำนวน 18,760 ท่อน ปริมาตร 1,497.19 ลบ.ม.
- แปลง 2527 เนื้อที่ 1,029.164 ไร่ ได้จำนวน 44,090 ท่อน ปริมาตร 3,289.15 ลบ.ม.
- แปลง 2545/2512 เนื้อที่ 380.534 ไร่ ได้จำนวน 3,650 ท่อน ปริมาตร 327.38 ลบ.ม.

รวมผลการดำเนินการประจำปี 2560 ได้ทั้งหมดจำนวน 66,500 ท่อน ปริมาตร 5,113.72 ลบ.ม.

แผนการทำไม้ประจำปี 2561

- แปลง 2520/2532 เนื้อที่ 96.978 ไร่ ปริมาตร 200 ลบ.ม.
- แปลง 2520/2533 เนื้อที่ 535.510 ไร่ ปริมาตร 800 ลบ.ม.
- แปลง 2522 เนื้อที่ 529.950 ไร่ ปริมาตร 3,000 ลบ.ม.
- แปลง 2535/2519 เนื้อที่ 124.983 ไร่ ปริมาตร 400 ลบ.ม.
- แปลง 2546/2513 เนื้อที่ 316.416 ไร่ ปริมาตร 800 ลบ.ม.
- แปลง 2546/2514 เนื้อที่ 173.569 ไร่ ปริมาตร 300 ลบ.ม.

รวมทั้งหมด 5,500 ลบ.ม.

* การทำไม้ของสวนป่าขุนแม่คำมีไม่เกินปริมาณความเพิ่มพูนทั้งปี

แผนการทำไม้ของงานสวนป่าขุนแม่คำมี

ปีที่ดำเนินการ	แปลงปี	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาตร (ลบ.ม.)	วิธีการตัดสาง
2561	2520/2532	96.978	200	2 THINNING
	2520/2533	535.510	800	2 THINNING
	2522	529.950	3,000	SELECTION THINNING
	2535/2519	124.983	400	1 THINNING
	2546/2513	316.416	800	1 THINNING
	2546/2514	173.569	300	1 THINNING
รวม			5,500	
2562	2523	329.130	2,600	SELECTION THINNING
	2547/2511	422.718	800	1 THINNING
	2547/2514	244.312	500	1 THINNING
รวม			3,900	

แผนการปลูกสร้างสวนป่า ประจำปี 2561

- สวนป่าดำเนินการปลูกเสริมรอบตัดฟันที่ 2 แปลงปี 2561/2522 เนื้อที่ 358.000 ไร่ พร้อมทั้งดูแลตามแผนการดำเนินงานจัดการสวนป่าสักแปลงปลูกเสริมรอบตัดฟันที่ 2
- ดำเนินการบำรุงดูแลสวนป่าไม้สัก และป้องกันการลักลอบขโมยไม้ในพื้นที่สวนป่าขุนแม่คำมี

การดำเนินงานปลูกเสริมรอบตัดฟันที่ 2 ของงานสวนป่าขุนแม่คำมี

ลำดับ	ปีที่ปลูกเสริมรอบตัดฟันที่ 2	แปลงปีปลูกสร้างเดิม	พื้นที่ปลูกเสริมรอบตัดฟันที่ 2 (ไร่)
1	2559	2521	736.849
2	2560	2521	561.509
3	2561	2522	358.000
4	2562	2522	529.950
5	2563	2523	329.130

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

พื้นที่สวนป่าขุนแม่คำมีมีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขา สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 350 - 700 เมตร สภาพป่าทั่วไปเป็นป่าเบญจพรรณแล้งและเต็งรังมีพรรณไม้ตามธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ สัก แดง ประดู่ป่า เต็ง ยางพลอง ฯลฯ ทรัพยากรสัตว์ป่าที่พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้แก่ หูทอ้งขาว กระรอก กระแตสัตว์เลื้อยคลาน ได้แก่ ตะกวด เต่าเหลือง และงูชนิดต่างๆ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ได้แก่ กบนา เขียดจิก คางคกบ้านนก ได้แก่ ไก่ป่า นกกางเขนดง นกแซงแซว นกปรอด นกกระปูด และนกเขา เป็นต้น

สวนป่าฯ ได้กำหนดพื้นที่อนุรักษ์รวมกันทั้งสิ้น 2,925.715 ไร่ คิดเป็น 14.926 % ของเนื้อที่สวนป่าทั้งหมด (GPS 19,587.40 ไร่) โดยแบ่งพื้นที่อนุรักษ์ ออกเป็นแต่ละประเภท ดังนี้

1. พื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
2. พื้นที่แนวกันชน (Buffer Zone)
3. พื้นที่ป่ากึ่งธรรมชาติ
4. พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

หมายถึงคุณค่าของสิ่งมีชีวิต คุณค่าด้านนิเวศวิทยา คุณค่าด้านวัฒนธรรมและสังคม ที่ได้รับการพิจารณาว่ามีความโดดเด่นสำคัญมาก ทั้งในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาคหรือในระดับโลก ซึ่งคุณค่าเพื่อการอนุรักษ์อย่างสูงนี้ จำเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับการคุ้มครอง รวมถึงต้องสร้างมาตรการหรือแผนเพื่อการจัดการและติดตามเพื่อให้แน่ใจสิ่งที่ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในสถานภาพ HCV นั้นยังคงอยู่หรือได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

จากการสำรวจ และลงความเห็นกับชุมชนในการกำหนดพื้นที่ HCV ในพื้นที่สวนป่าขุนแม่คำมี ได้แบ่งพื้นที่ HCV แต่ละประเภทความสำคัญ ดังนี้

1. HCV 5 Basic need of local communities: สระน้ำ
2. HCV 6 Cultural identity of local communities: ศาลเจ้าพ่อจำผง

การจัดการและการตรวจติดตาม ทางงานสวนป่าขุนแม่คำมีได้จัดชุดสำรวจ และดูแลพื้นที่ HCV โดยการบันทึกลงในแบบบันทึกตรวจติดตามพื้นที่ HCV เมื่อพบความเสียหาย หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสียหายต่อพื้นที่ เพื่อนำไปสู่แนวทางการป้องกันและแก้ไขต่อไป

ผลการตรวจติดตาม จากการสำรวจตรวจติดตามไม่พบความเสียหาย และผลกระทบจากการประกอบกิจกรรมของทางงานสวนป่าขุนแม่คำมี และจากปัจจัยภายนอก ต่อพื้นที่ HCV คือ สระน้ำและศาลเจ้าพ่อจำผง แต่อย่างไร

การสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม(SITE INSPECTION) ก่อนการทำไม้

จากการสำรวจพื้นที่ด้วยเครื่องมือแบบการสำรวจ Site Inspection ก่อนการทำไม้ของแปลงทำไม้สวนป่าขุนแม่คำมี ไม่พบพืชพรรณ และสัตว์ที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์ รวมทั้งพื้นที่ HCV บริเวณพื้นที่แปลงทำไม้และทางงานสวนป่าขุนแม่คำมี ได้กำหนดแนวทางการจัดการเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

1. กำหนดแนวกันชน (Buffer Zone) หรือไม้ใกล้ทางตรวจการ
2. ละเว้นการทำไม้บริเวณพื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
3. สร้างฝายดักตะกอน และชะลอความชุ่มชื้น บริเวณลำห้วยที่อยู่ในพื้นที่ทำไม้ รวมทั้งบริเวณใกล้พื้นที่ทำไม้
4. งดเว้นการตัดถนนป่าไม้ใหม่ รวมทั้งระมัดระวังเมื่อจำเป็นต้องสร้างถนนป่าไม้

สรุปผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมประจำปี 2560

งานสวนป่าขุนแม่คำมีได้มีแนวทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยทางสวนป่าฯ ได้จัดสรรงบประมาณดำเนินการในด้านสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้

1. ในด้านการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน เช่น การจัดทำฝายดักตะกอน บำรุงพื้นที่ HCV (พื้นที่มีคุณค่าสูงทางด้านอนุรักษ์) เป็นต้น
2. การป้องกันไฟป่า เป็นการออกตรวจตราป้องกันและหน่วยดับไฟป่า และการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์เรื่องไฟป่าในพื้นที่รอบสวนป่า

3.ด้านสังคม

ชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าขุนแม่คำมี ประกอบด้วย 2 ตำบล คือ ตำบลห้วยโรง ซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงานสวนป่าขุนแม่คำมี และหมู่บ้านสวนป่า อยู่ในเขตพื้นที่ด้วย และตำบลไผ่โทน

* จากการสำรวจ สอบถามผู้นำชุมชนรอบสวนป่าขุนแม่คำมี ไม่พบว่าชุมชนพื้นเมือง หรือชนเผ่าใดๆ ที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่สวนป่าขุนแม่คำมี

นโยบายของสวนป่าขุนแม่คำมีด้านสังคม

- พิจารณาจ้างแรงงานจากชุมชนท้องถิ่นใกล้ๆสวนป่าเป็นอันดับแรกและกำหนดค่าจ้างแรงงานด้วยความเป็นธรรม
- มีการฝึกอบรมให้ความรู้พนักงานสวนป่าและคนงาน
- ส่งเสริมอุปกรณ์และเครื่องมือด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
- ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับคนงาน
- สนับสนุนด้านการศึกษาและศาสนา
- จำหน่ายไม้สักของสวนป่าประมาณ 30%ให้กับชุมชนท้องถิ่นและหมู่บ้านป่าไม้
- สร้างโครงการความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมไม้ต่อเนื่อง
- มีระบบแก้ไขข้อขัดแย้งกับชุมชนท้องถิ่น
- มีพนักงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสวนป่า

ผลการดำเนินงานด้านสังคมประจำปี 2560

1. โครงการชาวไร่ในพื้นที่สวนป่าฯ สร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชน
2. ราษฎรในชุมชนในพื้นที่รอบสวนป่ามาทำงานในสวนป่า
3. สนับสนุนทุนการศึกษาและอุปกรณ์กีฬาในพื้นที่รอบสวนป่าของกองทุนพัฒนาท้องถิ่นสวนป่าขุนแม่คำมี

ภาพการร่วมกิจกรรมทางสังคม กับชุมชนและหน่วยงานฯ

- ประชาสัมพันธ์หน่วยงานและแผนการดำเนินงานประจำปี ให้กับผู้นำชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่

- เป็นแหล่งศึกษาดูงานของนักศึกษาในท้องถิ่น/คนในชุมชน ตลอดจนถึงหน่วยงานราชการและเอกชน

- การจัดอบรมเทคนิคการใช้เลื่อยยนต์ และการสับไม้ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

- การอบรมการปฏิบัติงานตรวจตราป้องกันการลักลอบตัดไม้ และการบุกรุกพื้นที่ของสวนป่า ณ สวนป่าวังจีน

- จัดตั้งกองทุนพัฒนาท้องถิ่นสวนป่า

- ให้บริการนำช่วยเหลือชุมชนที่ประสบภัยแล้ง

- มีการใช้ประโยชน์พื้นที่ภายในสวนป่าในการปลูกพืชระบบวนเกษตร

- จัดชุดลาดตระเวนป้องกันและดับไฟป่า

- ชุดตรวจตราป้องกันการลักลอบตัดไม้และการบุกรุกพื้นที่ ร่วมกับหน่วยทหารพรานที่ 32

- สนับสนุนเครื่องจักรกลและยานพาหนะ ในการปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานต่างๆ

แผนการจัดการสวนป่า ระยะยาว 5 ปี

ลำดับ	รายละเอียด	2560	2561	2562	2563	2564
1.	ด้านเศรษฐกิจ - แผนการทำไม้ (ลบ.ม.) - แผนการปลูกเสริมฯ (ไร่)	5,700 561	5,500 358	3,900 529	3,500 329	3,600 262
2.	ด้านสังคม - กรมธรรม์อุบัติเหตุ (ปีละ) - ตกพบกับชุมชน (ครั้ง) - มวลชนสัมพันธ์ (ครั้ง) - การจ้างแรงงาน (%) - การอบรม (ครั้ง)	1 1 12 100 3	1 1 12 100 3	1 1 12 100 3	1 1 12 100 3	1 1 12 100 3
3.	ด้านสิ่งแวดล้อม - ประชาสัมพันธ์พื้นที่ HCV (ครั้ง) - พื้นที่อนุรักษ์ (ไร่) - ต้นไม้อนุรักษ์ (ต้น) - Site Inspection (ครั้ง/ปี/กิจกรรม)	4 2,925 6 2-3	4 2,925 6 2-3	4 2,925 6 2-3	4 2,925 6 2-3	4 2,925 6 2-3

วิสัยทัศน์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

“องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ส่งเสริมการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมไม้
สู่สากล โดยยึดหลักความยั่งยืนของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม”

ติดต่อ : สำนักงานสวนป่าขุนแม่คำมี หมู่ที่ 6 ตำบลห้วยโรง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ รหัสไปรษณีย์ 54140
โทร. 091-039-0505